

જિંદગી એક સફર

લેખક: નટવર મહેતા

natnvs@yahoo.com

<http://natvermehta.wordpress.com/>

ધીરૂભાઇ એર ઇંડિયાની ફ્લાઇટ એઆઇ ૧૪૪ના બિઝનેસ ક્લાસમાં ચેક-ઇન થયા. એમનો મોટો પુત્ર મોહન કે જે મેકના હુલામણા નામે ઓળખાતો હતો એ અને એની પત્ની સીતા એમને નુવાર્કના લિબર્ટી ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પર મુકવા આવ્યા હતા.

‘ડે...ડ, ટેઇક કેર...!!’ મેકે ધીરૂભાઇ સાથે હસ્તધુનન કરતાં કહ્યું, ‘વી આર વેરી સોરી...અમે કોઇ તમારી સાથે આવી નથી શકતા...યુ નો અવર સિચ્યુએશન...!!!’

‘ડોટ વરી સન...!! તારી મોમ છે ને મારી સાથે...?!’ મ્લાન હસીને ધીરૂભાઇ બોલ્યા.

‘ડે...એ...એ...ડ...!’ ધીરૂભાઇને ભેટી પડતા મેક ભાવુક થઇ ગયો.. ‘હવે મોમ ક્યાંથી આવવાની...?’

સહુને બા...ય....કહી ધીરૂભાઇ જંબો વિમાનમાં દાખલ થયા.

‘લેટ મી હેલ્પ યુ સર...’ બિઝનેસ ક્લાસની એરહોસ્ટેસે ધીરૂભાઇના હાથમાંથી હળવેકથી હેંડબેગ લઇ ઓવર હેડ લગેજ સ્ટોરેજમાં મુકી...

‘ટેઇક કેર...!’ ધીરૂભાઇએ હસીને કહ્યું, ‘અંદર ઘણો જ કિંમતી સામાન છે!’

‘આઇ વીલ...’ હસીને એરહોસ્ટેસ બોલી.

ધીરૂભાઇએ લિવાઇઝના નેવી બ્લ્યુ જીન્સ પર વાદળી કોટન શર્ટ અને બ્લ્યુ બ્લેઝર પહેરેલ હતું તે બ્લેઝર કાઢી એરહોસ્ટેસને સોંપ્યું.

બોર્ડિંગ કાર્ડ પર સિટ નંબર ફરી તપાસી એ પોતાની પહોળી લેઘર ચેર પર ગોઠવાયા. ટેઇક ઓફ થવાને હજુ દોઢેક કલાકની વાર હતી.

‘ડુ યુ નીડ એનીથિંગ સર...?’

‘નોટ નાઉ...’ બેક-રેસ્ટ પુશ કરી આરામથી બેસતાં ધીરૂભાઇએ આંખો બંધ કરી...

અઢાર કલાકનો પ્રવાસ હતો: નુવાર્કથી મુંબઇનો....વાયા પેરિસ....

-કેટલાં ય વખતથી દેશ જવાનું વિચારતા હતા...!! કાંતા સાથે...

-અને આજે...??

-આજે પણ કાંતા તો સાથે જ છે ને...??

-અસ્થિ સ્વરૂપે...!!

-ઓહ.....કાંતા.....!!! એમનાથી ઓવરહેડ સ્ટોરેજ તરફ એક નજર થઇ ગઇ. એમાં મુકેલ સેમ્સોનાઇટ બેગમાં હતી...કાંતા.....!!!અસ્થિ સ્વરૂપે...!! ઓમ શાંતિ...ઓમ...લખેલ સરસ રીતે પેક કરેલ બોક્ષમાં સમાઇ હતી કાંતા...!!

એક નિઃશ્વાસ નંખાય ગયો એમનાથી... જવું હતું તો કાંતા સાથે દેશમાં ચારધામની યાત્રાએ...એની ખાસ ઇચ્છા હતી...દુનિયાના ઘણા દેશો ફરી લીધા હતા...આખું અમેરિકા...યુરોપ...ઓસ્ટ્રેલિયા...આફ્રિકા...બસ, ઘણા લાંબા સમયથી દેશ જવાયું ન્હોતું.

ધીરૂભાઇ આજથી બેતાલીસ - તેતાલીસ વરસ પહેલાં અહિં યુએસ આવ્યા હતા અને આજે એઓ છાસઠના થયા.

-કેટલો લાંબો સમય થઇ ગયો...??!!

છાસઠ વરસની ઉંમર એમના શરીર પરથી લાગતી ન્હોતી...એકવડું પોણા છ ફૂટનું ચુસ્ત કદ...એમણે શરીરને બરાબર જાળવ્યું હતું...બસ, એક ચશ્મા હતા...નખમાં ય રોગ ન્હોતો... હા, વાળ જરૂર ઓછા થઇ ગયા હતા... પણ માંડ પચાસના લાગતા હતા..

‘વી આર રેડી ટુ ટેઇક ઓફ....’ પાઇલટ કેપ્ટન સિન્હાનો ઘેરો અવાજ પીએ સિસ્ટમમાં ગુંજ્યો, ‘પ્લીસ ફાસન યોર સીટ બેલ્ટ....!!’

-હિયર વી ગો કાંતા!! ધીરૂભાઇ સ્વગત બબડ્યા....સીટ બેલ્ટ બાંધી બેક રેસ્ટ એમણે યથા સ્થાને ગોઠવ્યું.

જમ્બો વિમાન ટરમેક પરથી ધીમેથી બેક-અપ થયું...રનવે પર ગોઠવાયું, દોડ લગાવી પલકવારમાં હવામાં અધર થયું....થોડાં સમયમાં તો ત્રીસ-બત્રીસ હજાર ફૂટની નિર્ધારીત ઊંચાઇએ પહોંચી ગયું...

સીટ બેલ્ટની સાઇન ઓફ થઇ.

ચપળ એર હોસ્ટેસ એમની પાસે આવી, ‘વોટ વીલ યુ લાઇક ટુ ડ્રીંક....??’

‘બ્લેક લેબલ ઓન ધી રોક્સ....!!!’

ચળકતા ક્રિસ્ટલ ગ્લાસમાં આઇસ ક્યુબ ભરી, બ્લેક લેબલ વ્હિસ્કીથી ગ્લાસ ભરી એર હોસ્ટેસ બીજાં પ્રવાસીઓની સરભરામાં પરોવાઈ...

વ્હિસ્કીનો ઘુંટ ચુસતા ચુસતા ધીરેથી ગળા નીચે ઉતારી ધીરૂભાઇએ આજુ-બાજુ સહ પ્રવાસીઓ તરફ નજર કરી.

-સહુ કેટકેટલાં પાસે હતા...!! છતાં પણ જાણે પોત પોતના કોચલામાં પુરાયેલ હતા... ટોળામાં જાણે સહુ એકલવાયા...!!! અને હવે તો ધીરૂભાઇ પણ સાવ એકલવાયા જ થઇ ગયા હતાને ?? નવેક મહિના પહેલાં મધ્યરાત્રિએ કાંતાને અચાનક હાર્ટ-એટેક આવ્યો. પોતે તો ભર ઊંઘમાં હતા...નિંદ્રાદેવીનું એમને વરદાન હતું. કાંતાએ જેમ તેમ કરીને ઢંઢોળ્યા. જાગ્યા...નાઇન વન વન....પાંચ મિનિટમાં તો એમ્બ્યુલંસ આવી ગઇ....પણ કાંતાનું હૃદય બે-ત્રણ મિનિટ માટે ધબકવાનું ચુકી ગયું. ઇએમએસ વાળાએ વાળાએ જંપ આપ્યો...શોક આપ્યો ને...હૃદય ફરી ધબકવા તો માંડ્યુ પરતું, કાંતા ફરી ધબકતી

ન થઈ... ફેફસામાં પાણી ભરાય ગયું...વળી મગજને લોહી ન મળતાં મગજમાં ક્લોટ થઈ ગયો...ફેફસાએ જવાબ આપી દીધો...રેસ્પિરેટર- લાઇફ સપોર્ટ પર મુકી દેવાઈ...જિંદગીમાં પુર્ણવિરામ પહેલાં કોમા આવે એ ત્યારે ધીરૂભાઈએ જાણ્યું...દશ દિવસ બાદ નિર્યણ લેવાનો હતો.

-શું કરવું...??

પણ કાંતાએ એ પ્રશ્ન જ ઉભો ન થવા દીધો..

પોતે જ હરિના મારગે ચાલી નીકળી...ધીરૂભાઈને સાવ એકલા મુકીને....

દશ દિવસ એ બેફોશ રહી..ધીરૂભાઈ કાંતા પાસે બેસી રહેતા એ આશામાં કે ક્યારેક તો આંખ ખોલે....કઈક બોલે...એની આખરી ઈચ્છા કહે....પણ...!!!

કાંતા ધાર્મિક હતી. એની ખાસ ઈચ્છા હતી કે એક વાર દેશમાં ચારધામની યાત્રા કરવી...ધીરૂભાઈને એવું પસંદ ન હતું. મંદિરોની લાંબી લાંબી લાઇનો...મંદિરોની ગંદકી...ઘેરી વળતા પંડાઓ...ખોટા ખોટા શ્લોક બોલતાં બ્રાહ્મણો...એમને પસંદ ન હતા. એઓ નાસ્તિક ન્હોતા...પરંતુ, ધર્મની એમની વ્યાખ્યા સાવ અલગ હતી....

માનવ ધર્મ !! ધર્મ માટે મંદિરના પગથિયા ચઢવા જરૂરી ન્હોતા એમના માટે....

લો'રિયાલ કોસ્મેટિકમાં સિનિયર કેમિસ્ટથી શરૂ કરેલ ત્રીસ વરસની કારકિર્દીને અંતે રિસર્ચ એંડ ડેવલોપમેંટના વાઇસ પ્રેસિડેંટ તરીકે ધીરૂભાઈ રિટાયર્ડ થયા. હવે તો બસ કાંતા સાથે આખી દુનિયા ફરવી એવા એઓના અરમાન હતા. રિટાયર્ડ થયાના બીજા અઠવાડિયે તો ત્રણ આઠવાડિયાની કુઝ-દરિયાઈ મુસાફરીએ જવાનું નક્કી જ હતું...પણ પ્રભુને કંઈ જુદું જ મંજુર હતું. કાંતા સ્વર્ગના કદી ય પાછા ન ફરનારા પ્રવાસે ચાલી નીકળી એકલી...ધીરૂભાઈને એકલા મુકીને...!

ધીરૂભાઈને બે પુત્રો હતા...મોહન - મેક કે જે ન્યુ જર્સી ખાતે ફાઇઝર ફાર્માસ્યુટિકલ્સમાં ક્લિનીકલ ટ્રાયલ્સનો હેડ ઓફ ધ ડિપાર્ટમેંટ હતો...જ્યારે નાનો નીક કેલિફોર્નિયા ખાતે માઇક્રોસોફ્ટમાં પ્રોડેક્ટ ડેવલપમેંટનો પ્રેસિડેંટ હતો... બંને પરણીને ઠરી-ઠામ થઈ ગયા હતા: મેક સીતાને અને નીક ઇટાલિયન છોકરી મારિયાને....!! બંનેને ધીરૂભાઈ ખુબ જ ભણાવ્યા હતા... બંનેના પોતાના આલિશાન ઘરો હતા...બાળકો હતા...કાંતાના અવસાન બાદ બંને એ ધીરૂભાઈને. એઓના ઘરે આવી સાથે રહેવા કહ્યું...અરે...!! મારિયાએ તો ઘણો જ આગ્રહ કર્યો... પણ ધીરૂભાઈએ સહુને નમ્રતાથી ના પાડી અને પોતે એકલા જ જીવવાનું નક્કી કર્યું. એઓ માનતા હતા: શરૂઆતમાં તો સહુને સારું લાગે પણ સમય જતા પોતાનાનો પણ સ્વજનને બોજ લાગવા માંડે...અતિ નિકટતા આકરી લાગે...નડતર લાગે... એના કરતાં દુર રહીને વધુ પ્રેમ પામવો જ સારો....!! પૈસાનો તો એમને કોઈ સવાલ જ ન્હોતો...રિટાયર્ડ થયા ત્યારે પણ સારા એવા પૈસા મળ્યા...સ્ટોક ઓપ્શન...સ્ટોક માર્કેટમાં પણ એમણે સારું રોકાણ કરેલ હતું...પેન્શન અને સોશિયલ સિક્યુરિટીના પણ પૈસા આવતા હતા.... છોકરાઓને તો એમના પૈસાની કોઈ જરૂર ન્હોતી... એઓ પોતે જ ખુબ કમાતા હતા !!

કાંતાના સ્વર્ગવાસ પછીના શરૂઆતના દિવસો તો ઝડપથી પસાર થયા. પણ પછી ધીરે ધીરે ધીરૂભાઈને એકલતા સતાવવા લાગી. પળ કલાક જેવી અને દિવસ યુગ જેવો લાગતો.... થોડાં સમય

પહેલાં ખુબ જ પ્રવૃત્ત હતા. પોતાના કામને કારણે- વાઇસ પ્રેસિડેન્ટ ઓફ આર એન્ડ ડીના કારણે... દિવસની બેત્રણ તો મિટિંગો હોય... બસો અઢીસો ઇમેઇલ... વિડિયો કોન્ફરંસ... વરસમાં ચાર-પાંચ વાર તો હેડક્વાર્ટર ફ્રાંસ - પેરિસના આંટા થતા! દર વખતે કાંતા તો સાથે જ હોય...!! પણ હવે એઓ સાવ એકલા થઇ ગયા હતા..

નિયમિત કસરત, યોગાસન, પ્રાણાયમ - મેડિટેશન મારફતે તન-મન તંદુરસ્ત રાખ્યું હતું. પણ કાંતા વિના જાણે હવે બધું ય નકામું હતું... એના સરળ સહવાસ વિના એઓ મુંઝરાતા, મુંઝાતા, અકળાતા છટપટતા હતા... ખરે સમયે જ કાંતા છેહ દઇ ગઇ...!! આવી અસીમ એકલતા આમ વેઢારવી પડશે એવી કલ્પના તો સ્વપ્નેય ન્હોતી...!! પોતાના પુત્રો સાથે રહેવા જવું ન્હોતું... ટીવી, કોમ્પ્યુટર, ઇન્ટરનેટથી પણ સમય કપાતો ન્હોતો... કાંતા સાવ છેતરી ગઇ હતી... એના વિના જીવન જાણે એક સજા લાગતી હતી... જીવવું આકરું લાગતું હતું!!!

ફ્લાઇટમાં ડીનર સર્વ થયું.. ડીનર પત્યા બાદ ધીરૂભાઇએ લેપટોપ ચાલુ કર્યું... ઇમેઇલ ચેક કરી.. મારિયાની ઇમેઇલ હતી... મારિયા નાની પુત્રવધુ રોજ એકાદ ઇમેઇલ તો કરતી જ! એને છેલ્લી ઇમેઇલમાં ધીરૂભાઇએ પુછ્યું હતું કે ઇંડિયાથી એના માટે શું લાવવું?? એણે જવાબ આપ્યો હતો: સરપ્રાઇઝ મિ!!! એના આ જવાબથી ધીરૂભાઇ હસી પડ્યા... બીજી ઇમેઇલ નવસારીથી હોટલ સૌરસના મેનેજરની હતી... એમના રિઝર્વેશનનું કન્ફરમેશન અંગે હતી... મુંબઇના સહાર એરપોર્ટ પર એરકંડિશન કાર એમને લેવા આવનાર હતી તેનો રજીસ્ટ્રેશન નંબર અને ડ્રાયવરનું નામ હતું.. છેલ્લાં કેટલાંય વરસોથી એઓ દેશ ગયા ન્હોતા. નવસારીની બાજુમાં આવેલ ગામ જલાલાપોર એમનું વતન હતું... ત્યાં એમનું ઘર હતું.. જે વરસો પહેલાં વેચી દીધેલ... એ ઘર જોવું હતું... ગામ જોવું હતું... જે મહોલ્લામાં વરસો પહેલાં ક્રિકેટ રમેલ એ મહોલ્લાની ધૂળ કપાળે ચઢાવવી હતી...!! શક્ય હોય, બને તો જે ઘરમાં એમનું બાળપણ વિત્યું હતું... જે ઘરમાં યુવાનીમાં પ્રથમ ડગ માંડ્યો હતો એ ઘરમાં એક ડગ માંડવો હતો...!!

જ્યારે ધીરૂભાઇએ અમેરિકા જવાનું નક્કી કર્યું અને ઘરમાં જણાવ્યું ત્યારે એમના પિતા હરિભાઇ ખુબ જ નારાજ થયા હતા. એમની માએ તો રડવાનું ચાલુ કરી દીધું. ધીરૂભાઇ એમનું એકનું એક સંતાન હતા. એઓ એમને આમ અમેરિકા મોકલવા રાજી જ ન્હોતા. ધીરૂભાઇને એમ કે બા-બાપુજી તો માની જશે... સમજી જશે...!! પરંતું હરિભાઇ ન માન્યા તે ન જ માન્યા...!! ધીરૂભાઇએ માતા-પિતાને અમેરિકા બોલાવવા માટે ય ઘણા પ્રયત્નો કર્યા. પણ હરિભાઇ શાના માને...?? પછી તો હરિભાઇએ ધીરે ધીરે પુત્ર પર પત્ર લખવાનું ય બંધ કરી દીધું અને ધીરૂભાઇને પણ લખી નાંખ્યું કે આપણા સબંધ આટલે જ થી અટકી જાય તો સારું !! તારે અમારી સાથે સબંધ રાખવા હોય તો દેશ આવીને રહે અમારી સાથે...!! પિતાએ જાણે જાકારો જ આપી દીધો...!! ધીરૂભાઇ ઘણું કરગર્યા!! કાલાવાલા કર્યા...!! પણ હરિભાઇ એક ના બે ન થયા તે ન જ થયા અને ધીરૂભાઇ અમેરિકા છોડીને દેશ આવી ન શક્યા...!! ધીરૂભાઇને મા-બાપને નારાજ કર્યાનો ઘણો જ વસવસો રહી ગયો હતો... એમાના મા-બાપનું ઘડપણ એઓ સાચવી ન શક્યા... એમની સેવા-ચાકરી ન કરી શક્યા... એમની અંતિમ ક્ષણે એઓ હાજર ન રહી શક્યા...!! મા-

પિતાએ જે ઘરમાં છેલ્લો દમ તોડ્યો એ ઘરમાં જઈને રડવું હતું...!! માત-પિતાને નામે વૃધ્ધાશ્રમમાં દાન કરી, થાય એવું તર્પણ કરવું હતું...

મુંબઈના છત્રપતિ શિવાજી એરપોર્ટ પર પ્લેન હળવેકથી ઊતર્યું...ગ્રીન ચેનલમાંથી ધીરૂભાઈ આસાનીથી કસ્ટમ ક્લિયર કરી બહાર આવી ગયા... બિઝનેસ ક્લાસની મુસાફરીને કારણે એમને પુરતો આરામ મળ્યો હતો એટલે તરો-તાજા લાગતા હતા... મુંબઈની મધ્યરાત્રીની હવામાં જાન્યુઆરી મહિનાની માદક ઠંડક હતી... એરાઇવલની લોજમાં ડ્રાઇવર એમના નામનું પ્લેકાર્ડ લઈને ઊભો હતો તેના તરફ હાથ હલાવી ઇશારો કરી ધીરૂભાઈએ હાસ્ય કર્યું.

‘ધીરૂભાઈ...??’ ડ્રાઇવરે પુચ્છ્યું. એ પચ્ચીસેક વરસનો યુવાન હતો, ‘માયસેલ્ફ ઇસ સતિશ. સર!! હાઉ ડુ યુ ડુ...??’

‘ફાઇન!! થેન્ક યુ!!’

ધીરૂભાઈના હાથમાંથી બેગની ટ્રોલી સતિશે પોતે લઈ લીધી, ‘હાઉ વોઝ યોર ફ્લાઇટ...?’

‘વેરી ગુડ...!’ ધીરૂભાઈએ હસીને કહ્યું, ‘સતિશ, મને ગુજરાતી આવડે છે અને આપણે ગુજરાતીમાં જ વાત કરીશું...’

‘ઓકે.....!!’ હસી પડતાં સતિશ બોલ્યો, ‘આપણે ચારેક કલાકમાં નવસારી પહોંચી જઈશું.. તમો આરામ કરજો... તમારે તો આત્યારે અમેરિકાના ટાઇમ મુજબ દિવસ ચાલે છે.. બરાબરને...??’

‘હં !!!’

સતિશે વ્હાઇટ ડુંડાઇ સોનાટાનો પાછળનો દરવાજો સલુકાઇથી ખોલ્યો..ધીરૂભાઈએ વિચાર્યું: નાઇસ કાર.....!!!

સતિશે સામાન ડિકમાં ગોઠવ્યો.. કુલરમાંથી મિનરલ વોટરની એક બોટલ કાઢી. પાછળ આવેલ બોટલ હોલ્ડરમાં ગોઠવી...

‘નીકળીશું...?’

‘યસ....સ..તિ...શ...!!’ ધીરૂભાઈ હસીને બોલ્યા..

‘રસ્તે એક-બે ચેકપોઇટ આવશે...પાસપોર્ટ તૈયાર રાખશો...ઉપરનું બીજું બધું હું સંભાળી લઈશ...એમનો ભાવ નક્કી જ છે...પાસપોર્ટ ટીક પાંચસો.....!!’

‘પાંચસો...??’

‘હા, પોલિસને આપવા પડે....લાંચ...!!’

ધીરૂભાઈ હસી પડ્યા.... ‘પોલિસને પાંચસોનો ચાંદલો કરવાનો એમ કહેને.....!!’

મુંબઈના અંધેરી પરાને પસાર કરી સોનાટા હાઇવે નંબર આંઠ પર આવી ગઇ.. રસ્તામાં કોઇ તકલીફ ન પડી...વહેલી સવારે તો નવસારી પહોંચી ગયા. હોટલ સૌરસનો રૂમ પણ સરસ હતો...ચેક-ઇન થયા પછી મેનેજર પણ રૂબરૂ આવીને મળી ગયો...

શાવર લઈ ધીરૂભાઈ હળવા થયા..રૂમ સર્વિસથી કોફી મંગાવી કોફી પીધી...કફની-સુરવાલ પહેરી એ નીચે ફોઇઅરમાં ગયા.

‘ગુડ મોર્નિંગ સર...!!’ મેનેજરે હસીને કહ્યું, ‘યુ શુલ્ડ ટેઇક રેસ્ટ...!!!’

‘ઇટ્સ ઓકે...!! આઇ એમ ફાઇન...!! મારે તમારી પાસેથી થોડી વિગતો મેળવવી છે... મારે અહિં ખાસ કોઇ રિલેટિવ્સ, સગા-સબંધી નથી...ને મારે થોડાં કામો વ્યવસ્થિત રીતે પતાવવાના છે.. સમયનો સવાલ નથી. આઇ હેવ ઓપન ટિકિટ...!!!મારે જે કંઇ કરવું છે તે વ્યવસ્થિત કરવું છે.....!!’

‘જેમકે...??’

‘એક તો મારે હરદ્વાર જવું છે...અસ્થિ વિસર્જન માટે...બીજું, મારે થોડાં વૃધ્ધાશ્રમોની મુલાકાત લેવી છે...!! ત્યારબાદ, જો મન થાય તો દેશમાં ફરીશ...!!’ સહેજ અટકીને એ બોલ્યા, ‘અ...ને અફકોર્સ !! આજે જ બપોરે, લંચ બાદ મારે જલ્લાલપોર જવું છે...સતિશ ઇસ ગુડ...!! જો એની સાથે...!!’

‘એ આવશે..એના મોબાઇલ પર રિંગ કરી દઉં છું...અમારા એન. આઇ. આર મહેમાનો માટે અમે એને રિઝર્વ જ રાખ્યે છીએ...એ ભણેલ છે...એ સ્પેશ્યલ છે.....!!’

‘મને પણ એનો નંબર આપો...હું પણ મારા સેલમાં એન્ટર કરી દઉં...!!!’

સતિશનો નંબર મોબાઇલમાં એન્ટર કરી ધીરૂભાઇએ અમેરિકા મેક -નીકને ફોન કરી દીધા પોતે સુખરૂપ નવસારી પહોંચી ગયા છે એમ જણાવી દીધું.

‘તમારા હરદ્વાર અને ભારત દર્શન માટે ઓમ ટ્રાવેલના મેનેજરને સાંજે બોલાવીશ...ઘે આર વેરી ગુડ...!! ઘે વીલ મેનેજ એવરીથિંગ...!!’

‘ગુ.....ડ.....!!’

‘સતિશને ત્રણ વાગ્યાનું જણાવી દઉં??’ મેનેજરે પુચ્છ્યું...

બપોરે ઇળવું લંચ લઇ ધીરૂભાઇએ વામકુક્ષી કરી... જેટ-લેગની કોઇ ખાસ અસર લાગતી ન્હોતી... બપોરે ત્રણ વાગ્યે સતિશ તાજો-માજો થઇ હાજર થઇ ગયો.

‘આપણે જલ્લાલપોર જવાનું છે...!! કેટલું રોકાવું પડે તે કંઇ ખબર નથી...!! જલ્લાલપોર મારું વતન છે...મારી જન્મભુમિ...!!પણ વરસોથી જઇ શકાયું નથી...બસ, એક આંટો મારવો છે...કોઇ ઓળખીતું-પારખીતું મળવાના તો કોઇ યાંસ નથી...તારે કોઇ એપોઇન્ટમેન્ટ તો નથીને...??’

‘ના...ના... મેનેજરે મને તમારા માટે જ રિઝર્વડ રાખ્યો છે...!!’

લગભગ સાડા-ત્રણ વાગ્યે તો જલ્લાલપોર પહોંચી પણ ગયા...રસ્તો તો એ જ હતો...રસ્તાની આજુબાજુ મકાનોની હારમાળામાં વચ્ચે વચ્ચે ચાર-પાંચ માળના એપાર્ટમેન્ટ ઊગી નીકળ્યા હતા.

‘ક્યાં લેવાની છે...??’

વાણિયાવાડમાં પોતાના જુના ઘરના આંગણામાં રસ્તાની બાજુ પર ધીરૂભાઇએ કાર ઉભી રખાવી...કારની પાછળ ધૂળનું એક નાનકડું વાદળ ઊઠીને સમી ગયું..

કારની બારીમાંથી બહાર નજર કરી તો જોયું કે એમના જુના ઘરની જગ્યાએ બે માળનું મકાન ઉભું થઇ ગયું હતું...એમનું જુનું ઘર તો એક માળનું બેઠા ઘાટનું હતું.. થોડો વિચાર કરી કારનો દરવાજો ઇળવેકથી ખોલી ધીરૂભાઇ કારની બહાર આવ્યા... એક ઊંડો શ્વાસ લઇ વતનની તાજી હવા ફેફસામાં ભરી એમણે આંખો બંધ કરી...બાપુજીની યાદથી હૈયું ભરાય આવ્યું. રિમલેસ ચશ્મા કાઢી, પેપર ટિસ્યુથી

આંખમાં તરી આવેલ ભિનાશ લુંછી ચશ્મા પાછા પહેરી મહોલ્લામાં એક નજર દોડાવી...થોડે દુર આવેલ દેરાસરના શિખર પર ધજા મંદ મંદ ફરકતી હતી...મહોલ્લામાં પણ બીજાં ત્રણ ચાર કાચા મકાનોની જગ્યાને મોટાં પાકા મકાનો બની ગયા હતા... ધુળિયા રસ્તાની જગ્યાને આલ્ફાટનો રોડ થઇ ગયો હતો....

-હવે ??

-પોતાનું ઘર પારકાનું મકાન બની ગયું હતું.....!!

થોડો વિચાર કરી એઓ ઓટલાના ચાર પગથિયાં ચઢ્યા. એટલાંમાં જ ઘરમાંથી એક યુવાન બહાર આવ્યો.

‘આ....વો.....!!’ ધીરૂભાઈના પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ અને આંગણામાં ઉભેલ સોનાટા જોઇ યુવાને એમને આવકાર આપ્યો...

‘થેં...ક્સ.....!!!’ ચંપલ ઓટલા પર બહાર કાઢી ધીરૂભાઈ સહેજ ખંચકાયને બેઠક ખંડમાં દાખલ થયા.

‘અહિં હીંચકો હતો...!!’ એમનાથી સહજ બોલાય ગયું.

‘આપની ઓળખાણ ન પડી...અંકલ...!!!’

‘ઓ....હ....!! આઇ એમ સોરી.....!!’ ધીરૂભાઈએ પોતાની ઓળખાણ આપતા કહ્યું, ‘માયસેલ્ફ ધીરૂભાઈ...!!’ બેઠકખંડમાં મુકેલ લાકડાના સોફા પર બેસતા ધીરૂભાઈ બોલ્યા, ‘તમો મને ઓળખતા નથી...હું ન્યુજર્સી અમેરિકાથી આવું છું.....!! જરા અટકીને એ બોલ્યા તમને તકલીફ આપવા બદલ સોરી.....!!! મારાથી રહેવાયું નહિં !! વરસો પહેલાં આ અમારું ઘર હતું.....હુ યુ નો....વોટ આઇ મીન ટુ સે.....!!!’

‘ઓ.....હો.....!!! તો તમે અહિં રહેતા હતા.....!!!’ યુવાને સાશ્ચર્ય કહ્યું...

‘હા!! વરસો પહેલાં...!!!’

એટલામાં એક સ્ત્રી અંદરથી ઝલાસમાં પાણી લઇ આવી ધીરૂભાઈને પાણી આપ્યું. ‘થેં...ક્સ.....!!!’ બે ઘૂંટ પી ધીરૂભાઈ અટક્યા, ‘મીઠા ફૂવાનું.....??’

‘હં...!!’ સ્ત્રી હસીને બોલી, ‘પણ હવે તો નળ આવી ગયા છે....મીઠા ફૂવાનું જ પાણી મોટર મારફતે આવે છે.....!!!’

‘ઓ....હ....!! ગુડ...ગુડ.....!!’ ધીરૂભાઈએ ઝલાસ ખાલી કરી ધીમેથી બાજુની ટિપાઇ પર મુક્યો, ‘તમો અહિં કેટલા વખતથી રહો છો.....?? તમો જ ઘરના માલિક છો કે પછી ભાડે.....!!!’

‘અમો ઘણા વખતથી છીએ.....!! મારા પપ્પાનો નવસારીમાં હીરાનો બિઝનેસ છે.....!!અમે જુનું તોડી નવું ઘર બંધાવ્યું હતું.....!!!’

‘એ તો લાગે જ છે.....!!! અમારું જુનું ઘર તો એક જ માળનું હતું.....!!! મારી એક રિક્વેસ્ટ છે....વિનંતી છે.....!! જો તમને કોઇ વાંધો ન હોય તો મારે આ ઘરમાં એક આંટો મારવો છે...ઇફ યુ ડોન્ટ માઇન્ડ.....!!!’

‘અ.....રે.....!!! અમને શું વાંધો હોય...?? આવો...અંદર આવો....’ સ્ત્રીએ રાજી થતાં કહ્યું....’ તમે ચા-કોફી શું લેશો.....??’

‘બ....સ....., કંઈ નહિ....!! તમે મને ઘરમાં દાખલ થવા દીધો એ જ વધારે છે !! આમ અચાનક આવીને મેં તમને મુંઝવણમાં તો નથી મુક્યાને.....??’

‘ના.....રે...!’ યુવાને ધીરૂભાઈને ઘરમાં દોરતા કહ્યું, ‘આવો અંદર આવો...!’

ધીરૂભાઈ બેઠક-ખંડમાંથી અંદરના ઓરડામાં ગયા....

-અહિં બાનો ખાટલો રહેતો.....!!

જાણે પ્રદક્ષિણા ફરતાં હોય તેમ ધીરૂભાઈએ ત્યાં એક આંટો માર્યો...બાનો હેતાળ ચહેરો મન-દર્પણ પર ઉપસી આવ્યો....એમની આંખ એમની જાણ બહાર ફરી ભીની થઈ ગઈ....!!

રસોડું પાછળ પેજારીમાં રહેતું ત્યાં માર્બલનું રસોડું થઈ ગયું હતું...ત્યારે વાડામાં એક નાળિયેરીનું વૃક્ષ હતુંઆજે એ વાડામાં પથ્થરો જડાય ગયા હતા..ત્યારે લાકડાનો દાદર હતો, હવે પથ્થરનો...!! એ દાદર ચઢી ધીરૂભાઈ ઉપરના માળે ગયા...એમની પાછળ પાછળ યુવાન અને સ્ત્રી સાશ્વર્ય દોરવાતા હતા...ઉપર આગળનો ઓરડો હવે તો ખાસો મોઢો લાગતો હતો...

-આ જ ઓરડામાં બાપુજીનો પલંગ રહેતો....

-કદાચ!!! બાપુજીએ છેલ્લાં શ્વાસ અહિં જ લીધા હશે...!

-ઓહ...બાપુજી.....!! મને માફ....કરજો.....!!!

પિતાને યાદ કરતા આવેલ હીબકું ધીરૂભાઈએ માંડ માંડ રોક્યું...

થોડાં ડગલા ચાલીને એઓ બારી પાસે ગયા. બારીમાંથી બહાર મહોલ્લામાં નજર કરી.

-આ રહ્યું સામે જમુભાઈ ફોજદારનું ઘર....! આ પેલો હસુ વાણિયાનો બંગલો...!! ને આ રહી પાનાચંદકાકાની હવેલી.....!!

ધીરૂભાઈની નજર પાનાકાકાની હવેલી પર આવીને જાણે અટકી જ ગઈ...હવેલી હજુ એવી ને એવી જ હતી...સમય જાણે અટકી ગયો હતો એ હવેલી માટે....!! ઊંચા ઓટલા પર ધૂળના થરના થર બાઝી ગયા હતા...દિવાલ પર પોપડા ઊખડી ગયા હતા અને પિપડાનું ઝાડ ઊગી ગયું હતું....

-કેવી ભવ્ય જાહોજલાલી હતી એ હવેલીની !!!

એમની નજર હવેલીની બંધ બારીઓ પર પડી ને ત્યાં જ ચોંટી ગઈ !!

-વરસો પહેલાં એ બારીઓ ખુલ્લી રહેતી!!!

-એમાંથી એક નજર કાયમ એમને તાકી રહેતી...એમને માટે તડપતી રહેતી.... તરસતી રહેતી...

-ઓહ.....!

-સરલા... સરળ સરલા...!! મુઘ...મનોહર... મધુરી... સરલા... !!

જાણે હજુ ય એ બંધ બારીઓમાંથી સરલા તાકી રહી હોય એવું આજેય અનુભવ્યું ધીરૂભાઈએ !!

-સ...ર...લા.....!

સરલાની યાદનુ બીજ મનની માટીમાં ક્યાંક ઊંડે ઊંડે ધરબાઇ ગયું હતું તે એકદમ જાણે સ્ફુરિત થઇ ગયું....

પોતાના શરીર પરના રોમ રોમમાં એક આછું કંપન અનુભવ્યું ધીરૂભાઇએ.....!!!

બે હાથો વડે બારીની બારસાખ પકડી લીધી. ધીરૂભાઇએ....!

એમની વ્યાકુળ થઇ ગયેલ નજર હવેલીની એ બંધ બારીઓ પરથી હટતી જ ન્હોતી....!

‘આ પાનાકાકાની હવેલી કેમ બંધ છે...?’ હવેલીની બારીઓ પરથી નજર માંડ હટાવી એ બોલ્યા.

‘અમને કંઈ ખબર નથી...એમની એક છોકરી થોડા સમય રહી હતી પણ હાલે ક્યાં છે એની અમને કંઈ ખબર નથી...!!’

‘સ.....ર.....લા....!’ એક એક શબ્દ છુટો પાડી એ બોલ્યા.

‘હા, એવું જ કંઈ નામ હતું પણ એ બાઇ કોઇ સાથે બહુ ખાસ વાત ન્હોતી કરતી...અને હવે તો એ હવેલી પણ પડું પડું થઇ રહી છે...!!’

ધીરૂભાઇએ ફરી વાર એ બંધ બારીઓ પર એક નજર કરી : કાશ.....!!હવાના ઝોકાંથી એ બારીઓ ખુલી જાય ને.....!!!

એક ઊંડો નિઃશ્વાસ નાંખી માંડ એ બારીઓથી દુર ખસી દાદર ઉતરી એઓ નીચેના બેઠકખંડમાં આવ્યા.

‘થેંક યુ વેરી મચ....!! આપનો ખુબ ખુબ આભાર.....!!! હું હવે નીકળીશ.....!! મેં તમારો ઘણો સમય લીધો.....!!’

ઓટલા પરથી ચંપલ પહેરી ધીરૂભાઇ કારમાં ગોઠવાયા...અહિંથી જાણે નીકળવાનું એમને મન થતું જ ન્હોતું....ન જાણે કેમ વતનની હવાથી મન પ્રકુલ્લિત થવાને બદલે ગમગીન થઇ ગયું !!

-સ...ર...લા.....!!!

સરલાએ આચાનક મન પર કબજો જમાવી દીધો....

આજ સુધી કદી ય સરલાના વિચારો આવી રીતે આવ્યા ન્હોતા...!!

-સ...ર...લા.....!!!

યુવાનીમાં ડગ માંડતી સરલાના મનમાં ધીરૂભાઇ વસી ગયા હતા..ધીરૂભાઇ કરતાં પાંચ-છ વરસ નાની હતી એ...સહેજ ભીને વાન...નમણી...નાજુક...યુવાનીના સૌંદર્યથી શુંગારિત સરલા.....!!એના કપાળમાં દેરાસરના કેસરનું નાનકડું તિલક એને વધુ આકર્ષક બનાવતું!! એના મોહક સૌંદર્ય અને તીરછી નજરોથી કોઇ પણ યુવાન ઘાયલ થઇ જાય એવી સુંદર સરલા.....!! પણ ધીરૂભાઇ ઘાયલ ન થયા તે ન જ થયા...!! ધીરૂભાઇએ તો ગમેતેમ કરીને પરદેશ જવાનું ધ્યેય રાખ્યું હતું....અને એ હાંસલ કરવામાં એમને કોઇ અવરોધ જોઇતો ન્હોતો....કોઇ અંતરાય એમને રોકી શકે એમ ન્હોતો....!!

સરલા ધીરૂભાઇની દિવાની હતી.....!! એમનો પડયો બોલ ઝીલવા તૈયાર.....!! એ ધીરૂભાઇને દિલો-જાનથી યાહતી....ખુબ જ પ્રેમ કરતી....!!

ધીરૂભાઇ એને સમજાવતા: હું તારા નસીબમાં નથી સરલા ...

સરલાએ હસીને કહેલું: ધીરેન, ભલે તું મારા નસીબમાં નથી.. પણ હું તારા નસીબમાં જરૂર છું ...!!!
તારું નસીબ જાગશે ને તું મારી પાસે આવવા ભાગશે....!!!

-ઓહ સરલા!! મારું નસીબ તો જાગી ગયું છે. પણ તું છે ક્યાં...??? બસ એક વાર મળવું છે તને...!

‘તમે કંઈ કહ્યું સ...ર...??’ સતીશે ધીરૂભાઇને પુછ્યું... ધીરૂભાઇના મનના વિચારો એમની ધ્યાન બહાર જ એમના હોઠો પર આવી ગયા એની ખુદ એમને ય જાણ ન થઈ.

‘ઓહ...!!! નો.....નો...!!’ ધીરૂભાઇને જાણે વર્તમાનમાં આવવું જ નહોતું.

કેમેસ્ટ્રીમાં એમ એસસી થયા બાદ ધીરૂભાઇએ અમેરિકન કંપનીઓમાં નોકરી માટે અરજીઓ કરી... એમના એક પ્રોફેસર અમેરિકા સ્થાયી થયા હતા એમનો પણ સંપર્ક કર્યો... અને એક કંપની તરફથી એઓ પસંદ થઈ ગયા... એ કંપનીએ એમ્પ્લોયમેન્ટ વાઉચર મોકલતા એમને યુએસ કોન્સુલેટ જનરલે અમેરિકાના વિઝા આપ્યા... ને ધીરૂભાઇ પોતાના ધ્યેયમાં સફળ થયા. એમના પિતાશ્રીનો તો ઘણો જ વિરોધ હતો... પરંતુ ધીરૂભાઇની જીદ આગળ કોઈનું કંઈ પણ ન ચાલ્યું તો બિચારી સરલાના પ્યારની દિવાલ તો એમને કેવી રીતે રોકી શકે.....??

સરલા મળવા આવી હતી ધીરૂભાઇ અમેરિકા જવાના તેની આગલી રાતે..

રડી રડીને એની આંખોમાં જાસુદ ઊગી ગયા હતા.

‘મેં તને કહ્યું હતું સરલા....’ ધીરૂભાઇ પતરાની પેટીમાં પોતાના કપડાં-સામાન મુકી રહ્યા હતા, ‘મને તું પ્યાર ન કર... પ્રેમ ન કર...!! ભૂલી જા મને...!! અને સાચુ કહું તો તું મને થોડાં જ વખતમાં ભૂલી પણ જશે...!!’

સરલા એ ડૂસકું ભર્યું, ‘ધી.....રે.....ન.....!! પોતાના આંસુ માંડ માંડ ખાળી રડતા રડતા ભીના અવાજે એ બોલી, ‘ધી.....રે.....ન..... હું તારી રાહ જોઈશ...!!!’

‘એવી ભુલ તો કરતી જ નહિં...!!’ હસીને ધીરૂભાઇ બોલ્યા, ‘એને બદલે કોઈ સારું ઘર ને સારો વર જોઈને પરણી જજે...!!’

‘ધી...રે...ન...!’ સરલાના આંખમાં સરોવરો સહેજ વધુ છલકાયા, ‘લે..., આ...’ સાથે લાવેલ એક બંધ પરબીડિયું-કવર એણે ધીરૂભાઇને આપ્યું, ‘લે...!! આ, ત્યાં અમેરિકા જઈને વાંચજે...!!’ પછી એ દોડીને ઘરની બહાર જતી રહી... બસ... ફરી કદી ય ન મળી...!!

ધીરૂભાઇને ઘણા કામો હતા...ને સમય ઓછો હતો... નારાજ મા-બાપને રાજી કરવાના હતા... સામાન પેક કરવાનો હતો... વહેલી સવારે વિરમગામ પેસેજર પકડી મુંબઈ જવાનું હતું... એમણે સરલાએ આપેલ કવર કપડાં સાથે બેગમાં મુકી દીધું...

અમેરિકા અવ્યા બાદ લગભગ બે-ત્રણ અઠવાડિયા પછી એ પત્ર એમને હાથે ચઢ્યો... પત્ર ખોલ્યો... ધીરૂભાઇએ વાંચ્યો....

-આપણા રસ્તાઓ હવે સાવ જુદા થઇ ગયા

હતા તમો મારા સનમ, હવે ખુદા થઇ ગયા.

પત્ર લખ્યો હતો સરલાએ...પ્રેમ-પત્ર...!! પત્રના શબ્દે શબ્દે નિતરતો હતો નર્યો પ્રેમ...!!
હસી પડ્યા ધીરૂભાઇ: ગાંડી...!! મને, એક નાચીઝને, ખુદા બનાવી દીધો...!!પગલી...!!
'ઓ...પ્રભુ...!' ધીરૂભાઇથી મોટેથી બોલાય ગયું.એક નિઃશ્વાસ નંખાય ગયો એમનાથી...
'સ...ર...!! તમને કં...ઈ થાય છે...?? આર યુ ઓકે...!!' સતીશને ચિંતા થઇ આવી...એણે
કારની ઝડપ ઓછી કરી.

'ના.....ના.... આઇ એમ ફાઇન.....!! આ તો પુરાણી યાદોએ મને વિહ્વળ બનાવી દીધો...!! આઇ
એમ ઓકે.....!!'

સૌરસ હોટલ આવી ગઈ..સતીશને પાંચ હજાર રૂપિયા આપી પોતાના રૂમમાં ગયા. જાણે પોતે
માઇલોની મેરેથોન દોડી આવ્યા હોય એમ એમને લાગતું હતું...ખાસ તો સરલાએ જે રીતે એમના મન
પર કબજો જમાવી દીધો એનાથી એઓ વિચલિત થઇ ગયા....એ વિશે એમને ખુદને નવાઈ લાગતી
હતી...

-સરલાનો પ્યાર એક તરફી હતો...!! સાવ યૌવન સહજ આકર્ષણ!!

-કે પછી ધીરૂભાઇ પણ અંદર અંદર સરલાને યાહતા હતા કે શું.. ?? એમના મને એમને તીક્ષ્ણ
સવાલ પુછ્યો.....!!

-ના, એવું નથી...

-તો પછી આટલા વરસ પછી સરલા કેમ આમ યાદ આવવા લાગી...?? સતાવવા લાગી....??

-એક વાર બસ એક વાર મળવું છે એ...ને...!!

-ક્યાં શોધવી હવે એને...??

સાથે લાવેલ બ્લેક લેબલ ની બોટલમાંથી અડધો ઝાસ વ્હિસ્કી ભરી, ઝાસ આઇસ ક્યુબથી
ભરી દીધો...રૂમના ખૂણામાં મુકેલ સોફા પર બેસી એક ઘુંટ ભર્યો....એમને વરસોથી સાંજે નિયમિત બે
પેગ વ્હિસ્કી પીવાની આદત હતી..

-ફરગેટ હર.....!! હવે તો કોણ જાણે ક્યાં હશે એ.....??!! કોક વેપારી વાણિયાને પરણીને ઠરી-
ઠામ થઇ ગઈ હશે.....!!

એટલામાં ફોન રણક્યો....સૌરસના મેનેજરનો જ ફોન હતો..ઓમ ટ્રાવેલનો મેનેજર આવી ગયો
હતો....એમને બન્નેને ઉપર રૂમમાં આવવાનું જણાવતા બન્ને ધીરૂભાઇના રૂમમાં આવ્યા. હાય...હલ્લો
થયું...ધીરૂભાઇએ વ્હિસ્કીની ઓફર કરી હસીને કહ્યું, 'આઇ હેવ પરમિટ....લિકર પરમિટ...!! માટે ડરતા
નહિ...આઇ નો...!! ગુજરાત ડ્રાય સ્ટેટ છે...!!'

બન્નેએ નમ્રતાપુર્વક ના પાડી....

ઓમ ટ્રાવેલ્સના મેનેજરને ધીરૂભાઇએ પોતાના પ્રવાસની માહિતી આપી...ત્રણ-ચાર દિવસમાં
આઇટેનરી સાથે એર અને કાર મારફતે પ્રવાસની પુરી માહિતી સહિત ફરી મળવા અંગે જણાવ્યું.

‘સર...!’ સૌરસના મેનેજરે પુછ્યું, ‘આપ કંઈ વૃધ્ધાશ્રમ અંગે કહેતા હતા...!’

‘હા..., મારે થોડાં વૃધ્ધાશ્રમોની મુલાકાત લેવી છે. કોઈ વ્યસ્થિત ચાલતા આશ્રમમાં બહુ હો- હા કર્યા વિના દાન કરવું છે... !! પણ એ પહેલાં, મારે જાતે એ વૃધ્ધાશ્રમોની મુલાકાત લેવી છે..એની પ્રવૃત્તિઓ વિશે જાણવું છે...!’

‘સ...મ...જી ગયો...!! અહિં વલસાડ નજીક તિથલ ‘ખાતે દીકરાનું ઘર’ કરીને એક આશ્રમ છેલ્લા કેટલાંક વરસોથી ચાલે છે. મને એની ખાસ માહિતી ન્હોતી. પણ આપના ગયા બાદ તપાસ કરાવી તો મને થયું કે.....’

‘તો પછે ત્યાં...થી જ શરૂઆત કરીએ...!’ હસીને ધીરૂભાઈએ કહ્યું, ‘શુભસ્ય શીઘ્રમ...!! કાલે સવારે તિથલ જઈશ...અગાઉથી જાણ કરવાની કે દાનની વાત કરવાની નથી...નહિતર ખરી હકીકત જાણવા ન મળે ...!’

‘બ...રા...બ...ર...!!!’ મેનેજરે સમજી જતાં કહ્યું... ‘સવારે કેટલા વાગે નીકળવું છે...?? તિથલ પહોંચતા કલાક-સવા કલાક થાય...!’

‘તો પછી અહિંથી સાત સવા સાતે સતીશ સાથે નીકળીશું...તો નવેક વાતે તો ત્યાં...!’

બીજો પેગ પી ડિનર લઈ ધીરૂભાઈ નિંદ્રાધિન થયા.

કોઈ દિવસ નહિ ને આજ સપનામાં પણ સરલા આવી !! આજ સુધી કદી ય સરલાનું સ્વપ્ન આવ્યું ન્હોતું...સદાય પ્રકુલિત ઉઠનારા ધીરૂભાઈનું મન સવારે ઊઠ્યા ત્યારે બેચેન હતું !! હોટલની હેલ્થ ક્લબમાં અડધો કલાક વર્ક આઉટ કરી આવ્યા...શાવર લઈ ડબલ ઓમલેટ-બ્રેડ, ઓરેંજ જ્યુસનો નાસ્તો કરી તૈયાર થયાને સતીશે બારણે ટકોરા માર્યા.

‘ગુડ મોર્નિંગ સર...!! મને મેનેજરે કહ્યું કે તિથલ જવાનું છે...કો...ઈ આશ્રમમાં...?’

‘હા... તને સરનામું આપ્યું...?’

‘હા..., કંઈ લેવાનું છે સાથે...? મિનરલ વોટર તો ગાડીમાં છે જ...’

‘બ...સ, તો ચાલો...!’

જાન્યુઆરી મહિનાનો સુરજ પુર્વાકાશમાં ઘુંટણિયા કરી રહ્યો હતો...

સવા કલાકના પ્રવાસ બાદ તિથલના દરિયા કિનારાથી થોડે દુર, એક કમ્પાઉંડની બહાર સતીશે હળવેકથી કાર ઉભી રાખી...

‘અંદર લેવી છે...?’ કમ્પાઉંડનો મોટો દરવાજો બંધ હોય સતીશે પુછ્યું.

‘ના...ના..., તું બહાર જ રાખ...! તારે અહિં કશે ફરવું હોય..., સાંઈબાબાના દર્શન-બર્શન કરવા હોય તો કરી આવ...મને કદાચ વાર લાગે...!! તારો સેલ નંબર તો મારી પાસે જ છે એટલે મને કાર જોઈશે ત્યારે રિંગ કરીશ...!’ કારમાંથી ઉતરી ધીરૂભાઈએ કહ્યું

મોટા દરવાજાની બાજુમાં આવેલ નાનો ઝાંપો ખોલી ધીરૂભાઈ અંદર દાખલ થયા. બેઠા ઘાટનું પચ્ચીસેક ઓરડાનું, ત્રણેક એકરમાં પથરાયેલ મકાન હતું. કમ્પાઉંડમાં મકાન તરફ જતાં રસ્તાની બન્ને તરફ નાળિયરી અને આસોપાલવના વૃક્ષોની હારમાળા હતી...દરિયા પરથી કુંકાય રહેલ પવનમાં

નાળિયેરી પાન ફલવાને કારણે લય બધ્ધ સુરિલો અવાજ થતો હતો..પંખીઓને મધુરો કલરવ વાતાવરણમાં સંગિત રેલાવી રહ્યો હતો. ધીરૂભાઇએ શાલ બરાબર ઓઢી...આજે ઠંડક વધારે હતી...થોડાં વૃધ્ધો કંમ્પાઉડમાં ગોઠવેલા બાકડાં પર, તો કેટલાંક આરામ ખુરશીમાં બેસી તડકામાં શરીર તપાવી રહ્યા હતા.. તો કેટલાંક વડીલો સળગી રહેલ તાપણાની આજુબાજુ બેસી ઠંડી ઉડાડી રહ્યા હતા... અંદર ક્યાંક વાગી રહેલ ભજનની મધુરી સુરાવલિ સંભળાઇ રહી હતી : અબ તો આવો ગિરધારી...લાજ રાખો હમારી.....!!

થોડું વિચારી ધીરૂભાઇ વૃધ્ધોના ટોળાં પાસે ગયા...

‘જે શ્રી કૃષ્ણ.....!!’

‘જે.....જે...ભાઇ...!’ એક બોખાં વડીલે સહેજ હસીને પુછ્યું, ‘આવો...આવો.....!! દાખલ થવા આવ્યા...એકલા...?! છોકરો ઉતારીને જતો પણ રહ્યો...?!’ વૃધ્ધે કારને જતી જોઇ હતી, ‘અંદર પણ ન આવ્યો.....!! જમાનો બહુ ખરાબ આવી ગયો, ભાઇ.....!!’

ધીરૂભાઇને એમના બાપુજીની તીવ્ર યાદ આવી ગઈ....

‘ચા...લો...!! ચા...લો...!! દાદા.....!!’ અંદરથી એક બાર-તેર વરસનો છોકરો સ્ટિલની થોડી તાસકોમાં નાસ્તો લઇ ઝડપથી આવ્યો, ‘આજે...તો મહારાજે શીરો બનાવ્યો છે...!! ટેસ્ટી...!! ગરમાગરમ...!! તમારે ચાવવાની જરૂર જ નહિ.....!! ગળા નીચે ઉતરી જાય સીધો સળસળાટ.....!!’

અચાનક છોકરાની નજર ધીરૂભાઇ પર પડી ને અજાણ્યાને જોઇ એ ચમક્યો, ‘ત...મે.....?? કોને મળવું છે.....??’

‘મારે મેનેજરને મળવું છે...!! જો...હોય તો...’

‘આવો....., તમે ઓફિસમાં બેસો....’ ધીરૂભાઇને એક ઓરડા તરફ દોરતાં એ બોલ્યો., ‘અહિં બેસો...હું મોટાબેનને મોકલું છું...’

છોકરાની પાછળ પાછળ ધીરૂભાઇ એક ઓરડામાં બનાવવામાં આવેલ ઓફિસમાં ગયા. એક મોટાં ટેબલની આગળ ત્રણ ખુરશી અને પાછળ એક ખુરશી મુકેલ હતી. ટેબલ પર ખાદીનો ટેબલક્લોથ પાથરેલ હતો. બારી પર સહેજ ઝાંખા પડી ગયેલ ખાદીનાં પડદા લટકતા હતા. દિવાલ પર બંધ પડી ગયેલ ઘડિયાળમાં સમય જાણે થીજી ગયો હતો..દિવાલ પર ગાંધી, જવાહર અને સરદાર પટેલની તસ્વીર લટકતી હતી.. ધીરૂભાઇ ટેબલ આગળની એક ખુરશી પર ફળવેકથી ગોઠવાયાં....

‘હું બા-બહેનને મોકલાવું છું...!! તમે બેસો.....!’ કહી છોકરો બહાર દોડી ગયો...

થોડાં સમય પછી એક બહેન ઓફિસમાં આવ્યા...એમણે ગુલાબી કોટન સાડી પહેરી હતી...

‘ન...મ...સ્તે.....!! હું અહિં ઓફિસનું તથા દેખ-ભાળનું કામ કરું છું..!’ બહેને બે હાથ જોડી નમ્રતાપુર્વક નમસ્કાર કરતા કહ્યું...

ઉભા થઇ ધીરૂભાઇએ બે હાથો જોડ્યાં..અ.....ને..એમના હાથ જોડેલ જ રહી ગયા.....!!

ધીરૂભાઇને લાગ્યું કે, એમનું હૃદય એક વાર ધબકવાનું ચુકી ગયું અને પછી બમણા જોરથી ધબકવા લાગ્યું...ધક... ધક... ધક... ધક... ધક...!!!

‘બે...સો...!’ ટેબલ પાછળ ગોઠવાયેલ ખુરશીમાં સાડીનો પાલવ બરાબર વિંટાળી ગોઠવાયા...એમને ઠંડી લાગી રહી હોય એમ લાગતું હતું...

ધબ દઈને ખુરશી પર બેસી પડ્યા ધીરૂભાઈ...!!

એમણે ઓઢેલ કાશ્મિરી શાલ પણ ખભા પરથી સરી ગયે. સ્વયમ પર જાણે કોઈ કાબુ જ ન્હોતો રહ્યો ધીરૂભાઈનો...!!!

‘બો.....લો શું કામ પડ્યું.....? આશ્રમનું...?’ ટેબલ પરના કેટલાંક અસ્ત-વ્યસ્ત પત્રો વ્યવસ્થિત કરતાં એ બહેન બોલ્યા, ‘આપને આશ્રમની કોઈ માહિતી જોઈએ છે.....? કોઈને આશ્રમમાં મુકવા હોય તો....’

‘.....!!’ ધીરૂભાઈ અવાક...નિ:શબ્દ.....!! શબ્દો જાણે હવા થઈ ગયા...!!

‘હાલે અહિં જગ્યા નથી...! હાલે બાવીસ વૃધ્ધો અને પંદર માજીઓ છે...!! જે પણ વધારે છે...!!’

-એ જ ર...ણ...કા...ર...!!! એ જે વિંધી નાંખનારી કાતિલ નશીલી નજર...!! ઘંઉવર્ણા ચહેરા પર થોડી કરચલીઓ જરૂર પડી ગઈ છે...!! પણ એ કરચલીઓ ચહેરાની આભામાં વધારો કરી રહી છે...!! કપાળમાં એ જ ટ્રેડમાર્ક સમું દેરાસરના કેસરનું તિલક...! એ જ છે...!! એ જ છે...!!!

-સરલા જ છે...!! એમનું મન કહેતું હતું...સરલા જ છે...!! ઓહ...!! પણ એ અહિં ક્યાંથી...!?

-શું એણે મને ઓળખ્યો હશે...!?

-પણ ક્યાંથી ઓળખે...?! ત્યારે તો મને કાળ દેવાનંદ સ્ટાઇલના ઘુંઘરાળા વાળ હતા અને હ...વે ટાલ...!!

ધીરૂભાઈ શબ્દશઃ ધ્રુજતા હતા.... ઉત્તેજનાથી...! કોઈ અગમ્ય આવેશથી...!! શબ્દો મળતા ન્હોતા એમને...!!

પોતાના જ હૃદયના ધબકાર કાનમાં સંભળાય રહ્યા હતા.... ધક... ધક... ધક...!!!

જીભ લોચા વાળતી હતી...

‘પા.....પા...આ...આ...ણી મળશે પીવા માટે...?’ સામે ટેબલ પર મિનરલ વોટરની બોટલ હોવા છતાં ધીરૂભાઈએ પાણી માંગ્યું.

આટલી ઠંડીમાં ય એમને પરસેવો વળી ગયો... જે મનમાં હતી... સ્વપ્નમાં હતી તે આજે સામે હતી...

‘ચો...ક્ર...સ...!!’ થોડી નવાઈ સાથે બહેન ઉઠીને બહાર ગયા. ઓટલા પર મુકેલ માટલામાંથી વ્લાસમાં પાણી ભરી, જાતે લઈ આવી ધીરૂભાઈને આપ્યું.

-તો મને નથી ઓળખ્યો...!!

-અને ઓળખે પણ કેવી રીતે...??

-પણ એ અહિં ક્યાંથી...!/? વૃધ્ધાશ્રમમાં...!/?

પ્રશ્નોની ધાણી ધીરૂભાઈના મનમાં ફૂટી રહી હતી..જમણા કાન પાછળ પરસેવાનો રેલો ધીમેથી ઉતરી રહ્યો હતો...શરીર પાણી પાણી થઈ ગયું હતું....

‘આપને કંઈ થાય છે...?’

‘ના...ના...!! આઈ એમ ઓકે...!!’ એકી ઘુંટે ગ્લાસ ખાલી કરી ધીરૂભાઈ બોલ્યા...એઓ હાંફતા હતા...શ્વાસ માટે જાણે વલખાં મારતા હતા....

‘અહિં આશ્રમમાં અઠવાડિયામાં બે વાર ડોક્ટર આવે છે...!! આ...જે.....!!’

‘વેઈટ અ મિનિટ.....!!’ બહેનને વચ્ચેથી અટકાવતા મોટેથી ધીરૂભાઈએ અચાનક કહ્યું, ‘વેઈટ અ મિનિટ.....!!’ પણ પછી શું કહેવું-કરવું એ સમજ ન પડતા એઓ સાવ મૌન થઈ ગયા!

‘બો.....લો...!’ એમના મોઢા અવાજને કારણે બહેન પણ સહેજ ચમક્યા!

ખુરશી પરથી ધીરૂભાઈ ધુજતાં ધુજતાં ઉભા થયા. હાથ પર સરકી ગયેલ શાલ હળવેકથી ખુરશીના હાથા પર મુકી, ત્રણેક ડગલા પાછળ હટીને, બારણાની વચ્ચે ટટાર ઉભા રહી ધીમેથી સયંત અવાજે બોલ્યા, ‘મને ન ઓળખ્યો...સરલા...!! તા...રા...ધીરેનને...?’

હવે ચમકવાનો વારો હતો સરલાનો....

‘ધી.....રે...એ...એ.....ન...??!! ઓ પ્રભુ.....!! તું...??’

સરલા ચમકી...ઝડપથી એ ખુરશી પરથી ઉભી થઈ. ધીરૂભાઈ કંઈ સમજે તે પહેલાં તો એણે આગળ વધીને નમીને ધીરૂભાઈના ચરણસ્પર્શ કર્યા, ‘પ્ર...ભુ આવ્યા મારે આંગણે ને હું પામર એને જ ન ઓળખી શકી...!!’ સરલાની આંખમાંથી શ્રાવણ - ભાદરવો વહેવા લાગ્યો.. ધૂસકે ચઢી એ ધીરૂભાઈને એકદમ ભેટી પડી...!! ધીરૂભાઈના નયનો પણ છલકાયા...સહેજ સંકોચથી ધીરૂભાઈએ સરલાની પીઠ પર હાથ ફેરવવા માંડ્યો...

સમય જાણે થંભી ગયો.

ડૂસકાં ભરતી સરલા ખુરશી પર ફસકાઈ ગઈ... ધીરૂભાઈ એની બાજુની ખુરશી પર બેસી ગયા...હજુ ય એ માની જ શકતા ન હતા કે એઓ સરલા સાથે બેઠાં છે....! સરલા પાસે બેઠાં છે...!!

‘ધી.....રે...એ...ન.....!! ધી.....રે...એ...ન.....!!’ ધીરૂભાઈની આંખમાં આંખ પરોવી રડતાં રડતાં હસી પડતાં સરલા બોલી, ‘મને ખાતરી હતી.....!! શ્રદ્ધા હતી, તું આવશે...જરૂર આવશે...!!’ રડતાં રડતાં હસી રહેલ સરલા દિવ્ય લાગતી હતી...ભવ્ય લાગતી હતી... અદ્ભુત લાગતી હતી....પ્યારી પ્યારી લાગતી હતી...!! હર્ષાશ્રુથી ભીંજાયેલ સરલા અદ્વિતિય લાગતી હતી...

‘પ...ણ...તું અહિં...?!!વૃધ્ધાશ્રમમાં...??’ એના જમણા હાથનો પંજો પોતાના બન્ને હાથોમાં લઈ પંપાળતા પંપાળતા ધીરૂભાઈએ ઉત્સુકતાથી પુછ્યું, ‘તારું ફેમિલિ...??’

‘આ જ મારું ફેમિલિ.....!! પણ તારી વાત કર મને.....!! કેમ કરીને તે મને શોધી કાઢી.....??’

‘અ.....રે...ભા...ઈ!! હું તો આવ્યો હતો વૃધ્ધાશ્રમમાં દાન કરવા માટે.....!!’ સહેજ અટકીને ધીરૂભાઈ બોલ્યા, ‘એમ જોવા જઈએ તો બાપુજીએ જ મેળવ્યા છે આપણને.....!! એમની સ્મૃતિમાં, એમના નામે મારે દાન કરવું છે...હું બે જ દિવસ પહેલાં આવ્યો અમેરિકાથી.....!!’

‘એ...ક...લો...?’ સરલાએ એકદમ પુછ્યું
‘હા...એકલો...! સાવ એકલો...!’ ધીરૂભાઈએ સાવ શબ્દ પર ભાર દેતાં કહ્યું, ‘પ...ણ...!’
સહજ વિચારી એ અટકી ગયા....
‘કેમ અટકી ગયો...?’
‘હ...વે...મને તારી વાત કર...!’
‘મારી વાત...?’ સરલા અટકી ને સહેજ મરકતા બોલી, ‘મારી વાત તો તારી આગળ આવીને
અટકી જાય છે ધીરેને...!! મેં તો તારી રાહ જોઈ જિંદગીભર...!! અ...ને...જો, તું આજે મારે આંગણે
આવીને ઊભો છે...!’
‘શું વા...ત કરે છે...?’ ધીરૂભાઈ માની જ ન શક્યા...
‘મેં તને કહ્યું હતું ને કે હું તારી રાહ જોઈશ...!! અ...ને...મેં જોઈ તારી રાહ...!!’
સાવ અવાચક જ રહી ગયા ધીરૂભાઈ...!!
-આવો ભવ્ય ત્યાગ...!! આ...વો અમર પ્રેમ...!!!
‘તું તો જતો રહ્યો હતો અમેરિકા મને પાછળ સાવ એકલી મુકીને...!! તરફડતી છોડી ગયો હતો
મને...!! પહેલાં તો મને થયું કે કેમ જીવાશે તારા વિના...!! પણ પછી મને રાહ મળી
ગયો...જિંદગીનો...!!’ પ્રેમભરી નજરે ધીરૂભાઈ તરફ જોતાં સરલા બોલી, ‘રસ્તો મળી ગયો
જિંદગીનો...!! તારી યાદ...!! તારી મધુરી યાદ મારા જિવનનું એક અવિભાજ્ય અંગ બની ગઈ...!! જ્યાં
જોઉં હું ત્યાં તને જ જોતી...!! શું કામ શોધું હું તને આસપાસમાં...?? તું તો વસ્યો હતો મારા શ્વાસે
શ્વાસમાં...!! મીરાંએ માધવને યાહો છે એના કરતાં વધુ તીવ્રતાથી મેં તને યાહો છે...!! મીરાંએ તો
વિષનો પ્યાલો પીધો હતો...જ્યારે મેં તો તારા અમર પ્રેમનો પ્યાલો પીધો...!! પ્રેમ કરીને તને હું તો
થઈ ગઈ પાવન...!!’ એક શ્વાસ લેવા સરલા અટકી...પણ એની નજર ધીરૂભાઈ પરથી જરાય હટતી
નહોતી...એણે વાતનું અનુસંધાન કરતાં કહ્યું... ‘પ્રેમ કરીને તને હું તો થઈ ગઈ પાવન...!! વસ્યો
દિલમાં મારા, સાજન મારો મનભાવન...!! મનોરોગીની કક્ષાએ જઈને મેં તને મહોબ્બત કરી
છે...માણ્યો છે તને...!! તારી સાથે સવંનન કર્યું છે...તારી સાથે એકલી એકલી વાતો કરતી...લડતી,
ઝગડતી રહી છું...!! પેટી ભરીને પ્રેમપત્રો લખ્યા છે તને... કાવ્યો રચ્યા છે તારા અમરપ્રેમના ...!!’
ડૂસકું ભરવા સરલા અટકી...ધીરૂભાઈ સ્તબ્ધ બની જાણે કોઈ દિવ્ય વાણી સાંભળી રહ્યા હતા...
‘મોટાભાઈએ તો બહુ આગ્રહ કર્યો...! સમજાવી કે પરણી જા...!’ સરલા પોતાના પિતા પાનાચંદકાકાને
મોટાભાઈ કહેતી હતી, ‘પણ મારી જીદ મેં ન છોડી તે ન જ છોડી...!! ને તું જ કહે કેમ કરીને પરણું હું
પારકાને જ્યારે મનથી વરી ચુકેલ હું તને...? કેમ કરીને છેતરું મને અને અન્યને...?’ સરલાની આંખો
વહેતી હતી, ‘પછી તો મને નોકરી મળી ગઈ ગામની સ્કૂલમાં શિક્ષિકાની. મોટાભાઈના સ્વર્ગવાસ પછી તો
હું સાવ એકલી થઈ ગઈ...!! મોટાભાઈએ ખુબ જ જીદ કરી હતી, મને પરણાવવા માટે...!! તારી યાદનો
એક મજબુત સહારો હતો...!! એક તરાપો હતો ઝંઝાવાત ભર્યા જીવનસાગર તરી જવાનો...પણ ક્યારેક
થઈ આવતું કે દિક્ષા લઈ લઉં...!! છોડી દઉં આ સંસાર...ને થઈ જાઉં સાધ્વી...!!’ સરલા સ્થાનકવાસી

જૈન હતી, 'વિરકત થઈ જાઉં સંસારથી...!! પણ એ મારું તપ ન્હોતું...એ તો એક બહુ સરળ ઉપાય હતો...ભાગી છુટવાનો...!! ને મેં તો તારા અમર પ્રેમની દિક્ષા લીધેલ તે કઈ રીતે લઉં હું બીજીવાર દિક્ષા...?'

'ઓ...હ સરલા...!!' ધીરૂભાઈ ઉભા થયા અને નમીને ખુરશી પર બેઠેલ સરલાના લલાટે એક પ્રેમાળ ચુંબન કર્યું...!!

સરલા ચંત્રવત ખુરશી પરથી ઉભી થઈ...પોતાના પગના પંજા પર ઊંચી થઈ ધીરૂભાઈને પાગલની જેમ યુમવા લાગી...એમના કપાળ પર...ગાલ પર...આંખ પર...હોઠ પર...ગરદન પર...!! પાવન પ્રેમ...!! નર્ચો સાત્વિક પ્રેમ નિતરતો હતો...!! સરલાના બધા બંધનો તુટી ગયા... પાવક પ્રેમની સરિતા બન્ને કિનારે વહેવા લાગી...!! ચુંબનો કરતાં કરતાં સરલા ક્યારેક હસતી હતી...તો ક્યારેક રડતી હતી...!! સાંઠ વરસની સરલા જાણે સોળ વરસની મુઘ્ધા બની ગઈ !! ષોડશી બની ગઈ...!! હાંફતી હાંફતી સરલા પાછી ખુરશીમાં ફસડાય પડી....

'ઓ...હ સરલા...!! ઓ...હ સરલા...!!' એક અસીમ પસ્તાવાની આગમાં સળગવા લાગ્યા ધીરૂભાઈ... સરલાના બન્ને હાથના પંજાઓ પોતાના હાથોમાં પ્રેમથી જકડી ધીરૂભાઈ નાના બાળકની જેમ ધૂસકે ધૂસકે રડી પડ્યા...માંડ હીબકું ખાળી આકંઠ રોકી એ બોલ્યા, 'તારે મને સહજ જાણ તો કરવી હતી પગલી...!! હું મુરખ તારા પ્યારને સમજી ન શક્યો...!! મને માફ કર સરલા...!!'

ધીરૂભાઈએ પહેરેલ ચશ્મા કાઢી ટેબલ પર મુકી પોતાના પાલવથી ધીરૂભાઈના આંસુઓ સ્નેહથી લુંછતા સરલા સહજ મરકીને બોલી, 'તારો કોઈ દોષ નથી ધીરેન !! તેં તો મને વારી જ હતી...પણ હું જ તારા પર વારી ગઈ હતી...!! રોજ તારા માટે મહાવીરસ્વામીને પ્રાર્થના કરતી...!! વિનવતી કે હે વર્ધમાન, મારા ધીરેનને એના જીવનમાં સફળતા આપજે...!! એના ચરણકમળમાં સુખના સુમનો પાથરજે...!! તારો કોઈ જ દોષ નથી...!! બસ, મારા નસીબમાં એ જ લખેલ હતું !! મોટાભાઈના ચાલી ગયા પછી મેં હવેલી વેચી દીધી... સ્કૂલમાં હું મુખ્ય શિક્ષિકા બની ગઈ હતી એમાંથી રિટાયર્ડ થઈ...અહિં આશ્રમમાં માણસની-વ્યસ્થાપકની જરૂર હતી...ટ્રસ્ટીઓ મને ઓળખતા હતા...ને અહિં આવી ગઈ...સહુ વડીલોની સેવા માટે...!! બસ, મારી યુવાનીમાં તારો એટલો જ સાથ હતો... સહવાસ હતો...પણ.....'

'પણ.....!!' ધીરૂભાઈએ સરલાની વાતનું અનુસંધાન કરતાં કહ્યું, 'હવે હું તને લેવા આવ્યો છું... મારી સાથે તારે આવવાનું જ છે...!! અ.....ને જો તું ન આવી શકે તો, મને તારા આશ્રમમાં સ્થાન આપી દે...!!'ગળગળા થઈ જતાં ધીરૂભાઈ સરલાના હાથના બન્ને પંજાઓ પકડી સરલાના પગ પાસે ફરસ પર જ બેસી પડ્યા. જાણે ભીખ ન માંગતા હોય...!!

ખુરશી પર બેઠાં બેઠાં જ સરલાએ એમના બન્ને હાથો પોતાની ભીની ભીની આંખોએ અંજલિ લેતી હોય એમ અડાડ્યા, 'ધીરેન... ધીરેન... ધીરેન...!!' સરલા ફરીથી રડી પડી...

ચાચક નજરે ધીરૂભાઈ આતુરતાથી સરલાને જોતા હતા...ધ્રુજતા હતા....

સરલાએ ધીરૂભાઈના બન્ને હાથ જોરથી પકડી રાખ્યા હતા તે એના હૃદયે લગાવી સહેજ હસીને સરલા બોલી, 'તારું સ્થાન તો અહિંયા છે...!! મારા ઉરમાં...મારા હૃદયમાં છે...!!'એની આંખમાંથી

અશ્રુધારા વહેતી હતી, ‘મારા પ્રાણનાથ, મેં તો તારે નામ મારી જિંદગી કરી છે...આખી જિંદગી મેં તારી બંદગી કરી છે...ધીરેન, હવે....’ એ સહજ અટકી, ‘હવે તો જિંદગીની આ સફરમાં તારે ડગલે મારે માણું ડગલું ભરવું.....ને તારી સાથે જ જીવવું ને તારી સાથે જ મરવું....!!’

‘મરવાની વાત ન કર...સરલા!! હવે જ તો શરૂ થાય છે...આપણી જિંદગીની ખરી સફર....!!’સરલાને ખભાથી પકડી બે હાથો વડે ઉભી કરતાં ધીરૂભાઇ આભાર પુર્વક હેતથી ભેટી પડ્યા..

પછીની વાત તો છે....બહુ ટૂંકી !!!

સરલાએ વૃધ્ધાશ્રમ છોડ્યો... ધીરૂભાઇ સાથે ચારધામની યાત્રા કરી...ભારે હૈયે બન્નેએ કાંતાની અસ્થિનું ગંગાના પવિત્ર જળમાં વિસર્જન કર્યું...સરલાનો એક્સપ્રેસ પાસપોર્ટ તૈયાર થયો...એને સરળતાથી અમેરિકાના વિઝિટર વિસા મળી ગયા...ધીરૂભાઇએ મારિયાને ઇમેઇલ કરી: ગેટ રેડી ફોર સરપ્રાઇઝ...! ધ બીગ સરપ્રાઇઝ.....!!!

વૃધ્ધાશ્રમમાં બાપુજીના નામે પચાસ લાખનું દાન કરી ધીરૂભાઇ અને સરલા આજે નુવાર્કના લિબર્ટી ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પર ઉતરવાની તૈયારી કરતા હતા....

(સમાપ્ત.....)